Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)
2026, Cilt 12, Özel Sayı, Sayfa 485-504

Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Popüler Aile Yayıncılığı Üzerine Bir İnceleme: Aile Dergisi (1947-1952)

Handan HAYKIR
Fırat Üniversitesi
handanhaykir@firat.edu.tr
ORCID ID: 0000-0001-7302-8141

Araştırma Makalesi		DOI: 10.31592/aeusbed.1815551
Geliş Tarihi: 02.11.2025	Revize Tarihi: 23.12.2025	Kabul Tarihi: 20.02.2026

Atıf Bilgisi
Haykır, H. (2026). Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde popüler aile yayıncılığı üzerine bir inceleme: Aile dergisi (1947-1952). *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(Özel Sayı), 485-504.

ÖZ

Bu çalışma, 1947-1952 yılları arasında yayımlanan *Aile Dergisi*'ni Cumhuriyet dönemi popüler aile yayıncılığı çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, derginin edebî ve fikir yazıları, hikâye ve şiir içerikleri, aile ve çocuk eğitimi, sağlık, toplumsal değerler, sanat ve estetik temalarını kapsamlı bir bakış açısıyla değerlendirmiştir. Bulgular, derginin edebî ve fikir yazılarının okuyucuyu eleştirel düşünmeye, bireysel ve toplumsal sorumlulukları sorgulamaya ve modern yaşamla ilişkilerini yeniden değerlendirmeye yönlendirdiğini göstermektedir. Ayrıca çocuk ve aile eğitimine dair yazılar, okurlara günlük yaşamda uygulanabilir rehberlik sağlarken, aile içi sorumluluk, eşitlik ve sevgi temelli ilişkilerin önemini vurgulamıştır. Halk kültürü, el sanatları, mimari ve tarih içerikleri aracılığıyla dergi, kültürel mirasın korunmasına, estetik bilincin güçlendirilmesine ve geçmişle çağdaş yaşam arasında bir köprü kurulmasına katkıda bulunmuştur. Kadın ve erkeklere yönelik özel içerikler ise toplumsal rollerin modernleşme sürecinde yeniden şekillenmesini desteklemiş, ailede ve toplumda bireylerin etik ve toplumsal sorumluluk bilincinin gelişmesine hizmet etmiştir. Dergi, aynı zamanda halkın kültürel değerler, sanat ve estetik algısını geliştiren bir mecra olarak işlev görmüş, edebî eserler, hikâyeler, şiirler ve fikir yazılarıyla bireysel ve toplumsal farkındalığı artırmıştır. Bu yönleriyle *Aile Dergisi*, yalnızca erken Cumhuriyet dönemi kültürel tarihinin belgelenmesi açısından önemli bir kaynak olmanın ötesinde, modernleşme sürecinin toplumsal yaşama ve günlük pratiklere yansımalarını gösteren, kültürel ve eğitimsel açıdan etkili bir yayın olarak değerlendirilebilir.
Anahtar Kelimeler: Aile Dergisi, Cumhuriyet Dönemi, kültür-sanat-edebiyat dergisi, toplumsal modernleşme.

An Examination of Popular Family Publishing in Early Republican Turkey: Aile Magazine (1947-1952)

ABSTRACT

This study aims to examine the *Aile Magazine*, published between 1947 and 1952, within the framework of popular family publishing in the Republican era. The research comprehensively evaluates the magazine's literary and opinion pieces, stories and poems, and its coverage of family and child education, health, social values, art, and aesthetics. The findings show that the magazine's literary and opinion pieces encouraged readers to think critically, question their individual and social responsibilities, and reevaluate their relationship with modern life. In addition, articles on child and family education provided readers with practical guidance for daily life, while emphasizing the importance of family responsibilities, equality, and loving relationships. Through its content on folk culture, handicrafts, architecture, and history, the magazine contributed to the preservation of cultural heritage, the strengthening of aesthetic awareness, and the establishment of a bridge between the past and contemporary life. Special content for women and men supported the reshaping of social roles in the process of modernization and served to develop individuals' ethical and social responsibility awareness in the family and society. The magazine also served as a medium for developing the public's perception of cultural values, art, and aesthetics, increasing individual and social awareness through literary works, stories, poems, and opinion pieces. In these respects, *Aile Magazine* is not only a documentation of the cultural history of the early Republican era.
Keywords: Aile Magazine, Republican Era, culture-art-literature magazine, social modernization.

Giriş

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte süreli yayınlar, yeni toplum düzeninin inşasında etkili bir araç hâline gelmiş, basın modernleşme politikaları ve millî kimlik inşasında belirleyici bir rol üstlenmiştir. Tanzimat döneminde sınırlı entelektüel çevrelere hitap eden dergicilik anlayışı, Cumhuriyet'le birlikte

geniş halk kitlelerine yönelmiştir. Bu süreçte özellikle aile ve kadın temalı dergiler, Cumhuriyet ideolojisinin gündelik yaşama aktarılmasında önemli bir işlev görmüştür. 1920'lerden itibaren yayımlanan *Süs* (1923), *Ev Hocası*, *Çalıkuşu* (1923), *Yıldız*, *Firuze* (1924), *Resimli Ay Mecmuası* (1924), *Asar-ı Nisvan* (1925), *Yeni Kitap* (1928) ve *Hanımlar Âlemi* (1929), kadınların toplumsal yaşamda eşit bireyler olarak konumlandırılmasını savunan ilk yayınlar arasında yer almıştır. 1930'lu yıllardan sonra ise *Elişi* (1930), *El Emekleri*, *Aile Dostu* (1931), *Salon*, *Cumhuriyet Kadını* (1934), *Moda Albümü* (1936), *Model* (1937), *Ev-İş* (1937), *Okul Kızı* (1937) ve *Ana* (1938) gibi birçok dergi yayınlanmış, ideal Cumhuriyet kadını ve çağdaş aile anlayışı bu yayınlar aracılığıyla pekiştirilmiştir (Varlık, 2020, ss. 7-8; Işık, 2021, ss. 218-219).

Alan yazında Cumhuriyet dönemi süreli yayınları, çoğunlukla kadın kimliğinin kamusal alandaki görünümü ve modernleşme süreci bağlamında ele alınmaktadır. Bu çalışmalar, dergileri siyasal ve kültürel dönüşümün etkili araçları olarak değerlendirmekte, ancak aile merkezli yayınların gündelik yaşam üzerindeki rolüne genellikle sınırlı biçimde yer vermektedir. Aile yaşamının modernleşme söylemi içinde nasıl şekillendiği ve bu anlayışın süreli yayınlar yoluyla nasıl yaygınlaştırıldığı ise yeterince ayrıntılı biçimde incelenmemiştir. Bu bağlamda, modernleşme ideallerini doğrudan aile ve gündelik yaşam ekseninde ele alan yayınların incelenmesi, alan yazındaki önemli bir boşluğu doldurabilecek niteliktedir.

Bu yayın çizgisinin belirgin örneklerinden biri, Yapı Kredi Bankası'nın desteğiyle yayımlanan *Aile Dergisi*'dir. Nisan 1947 tarihli ilk sayısında derginin amacı, "*yaşama sanatını öğretmek, dinlenme ve öğrenme ihtiyacını zevkli bir biçimde karşılamak*" olarak belirtilmiştir. Mevsimlik olarak yayımlanan dergi, sağlık, çocuk eğitimi, kadın, moda, mutfak, kültür ve sanat gibi alanlarda telif ve tercüme yazılarla okuyucuya rehberlik etmiştir. Ahmet Hamdi Tanpınar, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Orhan Veli Kanık, Halide Edip Adıvar ve Yahya Kemal Beyatlı'nın eserleri ile *Every Woman's Magazine*, *Reader's Digest*, *Collier's* ve *Psychology* gibi Batılı dergilerden yapılan çeviriler, derginin yayın politikasını ortaya koymuştur (Yıldırım, 2025, s. 5; *Aile Dergisi*, Yaz 1949, s. 6).

Edebî yazıların yanı sıra, aile yaşamına doğrudan dokunan öğretici konular da *Aile Dergisi*'nin önemli bir bölümünü oluşturmuştur. "*Çocuklarımız nasıl besleniyor*?", "*Hareketlerin dili*", "*Aile'nin Modası*" ve "*Sabun nasıl icat edildi?*" gibi yazılar, ev düzeninden kişisel bakıma, çocuk gelişiminden toplumsal görgü kurallarına kadar rehberlik sağlamıştır. Her sayının başında yayımlanan Şevket Rado'nun yazıları ise derginin ruhunu yansıtmış, okuyucuya doğrudan hitap eden samimi üslubuyla bir evi yalnızca maddi imkânların değil, sevgi, özen ve saygının yuva hâline getirdiğini vurgulamıştır. Cumhuriyet'in modernleşme ideolojisi çerçevesinde kadın, ev içi düzenin koruyucusu olmasının yanında üretken, bilinçli ve estetik yönü güçlü bir birey olarak sunulmuştur. Çocuk ise eğitim ve kültürel aktarımın simgesi hâline gelmiştir (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1949, ss. 10-12).

Böylece dergi, bireysel gelişimi, toplumsal uyumu ve çağdaş yaşam alışkanlıklarını desteklemek amacıyla edebiyat, sanat, sağlık, psikoloji, moda, çocuk gelişimi ve aile konularını bir araya getirmiştir. Şiirler, hikâyeler, çeviri metinler ve gündelik önerilerle hem kültürel hem estetik bir birikim sunmuş ve sade, öğretici, yönlendirici üslubuyla okurla doğrudan bağ kurmuştur.

Genel olarak değerlendirildiğinde, *Aile Dergisi*, içerik çeşitliliği, seçkin yazar kadrosu ve Şevket Rado'nun yönlendirici yazılarıyla, Cumhuriyet döneminin toplumsal dönüşümünü aile yaşamı üzerinden yansıtan önemli bir yayın olmuştur. Hem kültürel hem de ahlaki bir rehber niteliği taşıyan dergi, modern Türk ailesinin zihinsel, duygusal ve estetik gelişimine katkıda bulunmuş, Cumhuriyet'in "*çağdaş aile*" idealini geniş kitlelere taşımıştır (Odabaş, 2019, s. 405).

Bu çalışma, *Aile Dergisi*'ni Cumhuriyet dönemi aile ve kültür politikaları bağlamında ele alarak derginin modernleşme sürecinde üstlendiği kültürel, eğitsel ve ahlaki rehberlik işlevini incelemeyi amaçlamaktadır. Derginin yayın politikası, içerik temaları, yazar kadrosu ve edebî yönü değerlendirilerek, 1940'lı ve 1950'li yıllar Türkiye'sinde aile kurumunun toplumsal yeniden yapılanmadaki konumu ortaya konulmuştur. Çalışmada temel yöntem olarak doküman incelemesi kullanılmış, derginin 1947-1952 yılları arasındaki tüm sayıları taranarak içerik analizi yapılmıştır. Bu

yönüyle çalışma, Cumhuriyet dönemi süreli yayınlarını yalnızca ideolojik söylem düzeyinde değil, gündelik yaşamın örgütlenmesi ve aile içi ilişkilerin şekillenmesi bağlamında ele alan bir yaklaşım sunmaktadır.

Yöntem

Bu çalışma, 1947-1952 yılları arasında yayımlanan *Aile Dergisi*'nin içerik, üslup ve tematik yapısını nitel araştırma yaklaşımıyla incelemektedir. Araştırmada temel yöntem olarak doküman incelemesi kullanılmış, dergi sayıları tarihsel ve toplumsal bağlam dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bu yöntem, süreli yayınların içeriklerinin dönemin kültürel ve ideolojik çerçevesi içinde çözümlenmesine olanak sağlaması nedeniyle tercih edilmiştir.

Araştırma Deseni

Araştırmanın çalışma grubunu, *Aile Dergisi*'nin 1947-1952 yılları arasında yayımlanan tüm sayıları oluşturmaktadır. İnceleme kapsamına makaleler, hikâyeler, şiirler, çeviri metinler, köşe yazıları ve aile yaşamına yönelik bilgilendirici içerikler dâhil edilmiştir. Ayrıca derginin kapak tasarımları, görsel düzeni ve tipografik özellikleri de yayın anlayışını yansıtması bakımından değerlendirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, *Aile Dergisi*'nin 1947-1952 yılları arasında yayımlanan tüm sayıları oluşturmaktadır. Derginin her sayısında yer alan makaleler, hikâyeler, şiirler, çeviriler, köşe yazıları, kültür ve sanat yazıları ile aile yaşamına dair öğretici içerikler incelenmiştir. Ayrıca derginin görsel unsurları, kapak düzeni, kullanılan tipografi ve içindekiler sayfaları da değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Böylece hem metinsel hem de görsel açıdan derginin genel yayın politikası ve dönemin kültürel yansımaları bir bütün olarak ele alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada nitel veri toplama aracı olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Veriler, derginin orijinal basılı nüshalarından ve dijital kopyalarından elde edilmiştir. Her sayı, içerik türüne göre sınıflandırılmış, yazıların dili, amacı ve üslubu ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bu sınıflandırma, dergide tekrar eden konu başlıkları, yazı türleri ve tematik yoğunluklar esas alınarak yapılmıştır. Ayrıca dergide yer alan görseller, çizimler ve kapak tasarımları da dönemin estetik anlayışıyla ilişkili biçimde incelenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Toplanan veriler, nitel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Öncelikle dergide yer alan yazılar tematik olarak sınıflandırılmış, ardından bu temalar üzerinden derginin genel yayın çizgisi, Cumhuriyet dönemi aile ve kültür politikalarıyla karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Veriler, betimleyici ve yorumlayıcı bir çözümleme yaklaşımıyla ele alınmış ve dönemin toplumsal bağlamı içinde anlamlandırılmıştır. Çalışmada istatistiksel bir analiz yapılmamış, içerikler nitel değerlendirme esas alınarak incelenmiştir.

Araştırma Etiği

Bu çalışma, basılı arşiv materyalleri üzerinde yürütülmüş olup herhangi bir canlı denek üzerinde deneysel ya da müdahaleci bir işlem içermemektedir. Kullanılan dergi nüshaları kamuya açık arşivlerden ve dijital kütüphanelerden temin edilmiştir. Araştırma sürecinde bilimsel etik ilkelere uyulmuş, yararlanılan tüm kaynaklar açık biçimde belirtilmiş ve orijinal materyallere zarar verilmemiştir.

Bulgular

Aile Dergisi'nin 1947–1952 yılları arasında yayımlanan yirmi sayısı üzerinde yapılan analizler sonucunda, dört ana tema belirlenmiştir. Bu temalar, derginin yayın anlayışı ve içerik yapısı doğrultusunda aile yaşamı, edebî ve kültürel içerik, eğitici ve yönlendirici yazılar ile modernleşme söylemi etrafında şekillenmektedir. Bulgular, derginin, yalnızca aile ve ev yaşamına odaklanan bir yayın olmadığını, aynı zamanda Cumhuriyet döneminin toplumsal, kültürel ve düşünsel dönüşümünü gündelik yaşam üzerinden aktaran bir rehber işlevi üstlendiğini göstermektedir. Bu temalara ilişkin bulgular aşağıda sırasıyla sunulmuştur.

Aile Dergisi'nin Yayıncılık Tarihi, Künyesi, Abonelik Bilgileri ve Fiziksel Özellikleri

Aile Dergisi, 1947-1952 yılları arasında yayımlanan ve dönemin öne çıkan popüler aile yayınlarından biridir. Yapı ve Kredi Bankası'nın kültürel hizmet anlayışı çerçevesinde çıkarılan dergi, mevsimlik olarak üç ayda bir yayımlanmış, 1947'de üç sayı, 1948-1951 arasında her yıl dörder sayı, 1952'de ise yalnızca bir sayı çıkarılarak beş yıllık yayın hayatını tamamlamıştır (*Aile Dergisi*, Kış 1952, s. 1).

Derginin ön kapak iç sayfasında, isminin hemen altında "*Üç Ayda Bir Çıkar Ev Dergisidir*" ibaresi yer almış, yayın merkezi olarak da Beyoğlu, İstiklal Caddesi gösterilmiştir. Dergi 50 kuruş fiyatla satışa sunulmuş ve yıllık abonelik ücreti 2 lira olarak belirlenmiştir. İlk sayıda, derginin amacı ve yayın politikası "*Aileyi Kurarken*" başlıklı başyazıda şu sözlerle açıklanmıştır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1947, s. 1):

> "Aileyi Kurarken
>
> Türk ailesinin huzura ve sükûna olan ihtiyacı büyüktür. Düşük verimli bir iş tekniği ve kötü organize edilmiş bir iş hayatı yüzünden aile, yıpratıcı bir geçim kavgası içindedir. Bu durum, sinirlerin bozulmasına, şartların sıkılaşmasına ve muaşeret hayatının sertleşmesine yol açmaktadır. Bu hâl, aile hayatında olduğu gibi iş ve politika hayatında da açıkça müşahede edilmektedir.
>
> Yaşama sanatının acemisi oluşumuz, çabuk ihtiyarlamamıza ve verimsizleşmemize sebep olmaktadır. Oysa yaşama sanatının en önemli sırlarından biri dinlenmeyi bilmektir. Dinlenmenin en iyi yollarından biri de okumaktır. Aile Dergisi, bu dinlenme ihtiyacını en zevkli ve faydalı biçimde karşılamak amacıyla çıkmaktadır.
>
> Aile'de tanınmış imzaların hikâye, şiir ve yazılarına yer verilmektedir. Dergi, yaşama bilgisini artıran ve eğlendiren içerikleriyle okuyucunun zevkini yükseltmeyi, sinirlerini rahatlatmayı ve yaşama şevkini canlandırmayı amaçlamaktadır.
>
> Aile, okuyucularına faydalı olmayı görev bilen Yapı ve Kredi Bankası'nın ikramiyesiyle Aile Cüzdanı sahibi olan ailelere bir armağandır. Dergi, serbest satışta sınırlı sayıda çıkarılacak ve okuyucuların dilek ile tenkitleri dergi için yol gösterici olacaktır."

Bu başyazı, derginin aileyi yalnızca özel bir alan olarak değil, toplumsal düzenin temel taşı olarak konumlandırdığını göstermektedir. Metinde çalışma hayatı, dinlenme, verimlilik ve muaşeret kavramlarının birlikte ele alınması, aile yaşamının Cumhuriyet dönemi modernleşme anlayışı içinde disiplin, denge ve düzen ilkeleriyle ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle *Aile Dergisi*, okuruna yalnızca bilgi sunan bir yayın değil, gündelik yaşamı yönlendiren bir çerçeve de sunmaktadır.

Aile Dergisi, 19,5 × 13,9 cm boyutlarında yayımlanan bir dergidir. İlk sekiz sayı 64 sayfa, dokuzuncu sayıdan on ikinci sayıya kadar olan dört sayı 88 sayfa, on üçüncü sayıdan yirminci sayıya kadar olan on sayı ise 96 sayfa olarak yayımlanmıştır. İlk on iki sayının kapağında herhangi bir resim veya fotoğraf bulunmazken, on üçüncü sayıdan itibaren dergi kapakları siyah-beyaz fotoğraflarla süslenmiştir. Bu fotoğraflar genellikle bebek portreleri veya dönemin ünlü kadın sinema sanatçılarının fotoğraflarından oluşmaktadır. Ayrıca derginin ilk on iki sayısında kapakta yer alan yazar ve şairlerin isimleri belirtilmezken, on üçüncü sayıdan itibaren kapakta bu isimler listelenmeye başlanmıştır. Kapak tasarımları açısından ilk 12 sayı sade tutulmuş, her sayı farklı bir renkte basılmıştır. Örneğin 1947 İlkbahar sayısında kapak, turuncu zemin üzerine siyah-beyaz "*Aile*" başlığıyla tasarlanmıştır.

Başlıktaki "i" harfinin üzerindeki küçük kalp sembolü, derginin aile sevgisi ve sıcaklığına gönderme yapmaktadır. Kapakta ayrıca "*Ev Dergisi*" ibaresine yer verilerek, derginin aile yaşamına odaklı bir yayın olduğu vurgulanmıştır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1947, s. 1; Yener, 2016, s. 28). 1952 Kış sayısında ise sade bir "*Aile*" logosu ile Cumhuriyet kadınının zarafet ve çağdaşlık dengesini simgeleyen bir kadın portresi yer almıştır (*Aile Dergisi*, Kış 1952, s. 1). Bu yönüyle derginin kapak tasarımları, dönemin kültürel modernleşme anlayışını estetik bir biçimde yansıtmaktadır. Kapaklarda tercih edilen görsel dil, derginin hedef kitlesiyle kurduğu ilişkiyi güçlendirmiş ve modern aile idealini görsel olarak da yeniden üretmiştir.

Aile Dergisi, Yapı ve Kredi Bankası'nın "*ikramiyeli aile cüzdanı*" sahiplerine armağan edilmek üzere hazırlanmış, sınırlı sayıda ise serbest satışa sunulmuştur. Bu durum, derginin hem kültürel hem de kurumsal bir işlev taşıdığını göstermektedir (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1947, s. 1).

Yayın Kurulu ve Yazar Kadrosu

Aile Dergisi, yönetim kadrosuyla sadece Cumhuriyet dönemi yayıncılığında öncü olmamış, aynı zamanda topluma kültürel rehberlik ederek çağdaş değerlerin ve bilinçli aile anlayışının yayılmasına katkıda bulunmuştur. *Aile Dergisi*'nin bu anlayışla şekillenmesinde, onu yöneten isimlerin vizyonu ve kültürel duyarlılığı büyük rol oynamıştır. Derginin yayın politikasına yön veren bu isimler arasında Kazım Taşkent, Vedat Nedim Tör ve Şevket Rado öne çıkmaktadır. Derginin ilk on altı sayısında imtiyaz sahibi Vedat Nedim Tör iken, sonraki sayılarda Kazım Taşkent olarak geçmektedir. Derginin Yazı işleri müdürlüğünü Vedat Nedim Tör, sekreterliğini ise Şevket Rado yürütmüştür (Yener, 2016, s. 26).

Kazım Taşkent (1895-1991), Üsküp'te doğmuş ve İsviçre'de ETH Zürich'te mühendislik eğitimi almıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Alpullu, Uşak, Eskişehir ve Turhal Şeker fabrikalarının kuruluşunda görev yapmış ve 1935'te kurulan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin ilk genel müdürü olmuştur. 1944 yılında özel sektöre yönelmiş ve Doğan Sigorta ile Yapı ve Kredi Bankası'nın kuruluşunda bulunmuştur (Akgüç, 2023). Oğlu Doğan Taşkent'in 1939 yılında İsviçre'de bir çığ kazasında hayatını kaybetmesi, Kazım Taşkent'i kültürel çalışmalara yönlendirmiştir (Ersel, 2014, s.148-149). Bu doğrultuda 1945'te çocuklara yönelik *Doğan Kardeş Dergisi*'ni yayımlayarak çocukların eğitim ve kültürel gelişimini desteklemiş, yaratıcılıklarını teşvik etmiştir. Bankanın yayımladığı *Aile Dergisi* ise 1947-1952 yılları arasında modern aile modelini benimsetmiş ve edebiyat, sanat, sağlık ile çocuk gelişimi alanlarında rehberlik sağlamıştır. Kazım Taşkent, 1991 yılında İstanbul'da vefat etmiş ve Türkiye'nin sanayi, bankacılık ile kültürel hayatına bıraktığı kalıcı katkılarla, Cumhuriyet'in çok yönlü aydınlarından biri olarak tarihe geçmiştir (Taşkent, 2023, ss. 31-57; Akgüç, 2023).

Vedat Nedim Tör (1897-1985) ise Berlin'de eğitim aldıktan sonra Türkiye'ye dönmüş ve Cumhuriyet dönemi Türk kültür ve düşünce hayatında yazar, bürokrat ve yayıncı kimliğiyle öne çıkmıştır. 1932'de *Kadro Dergisi*'ni kurmuş, Cumhuriyet inkılaplarını teorik bir temele oturtmayı ve milli ekonomi anlayışını geliştirmeyi hedeflemiştir. *Kadro* döneminden sonra kültürel yayıncılığa yönelmiş, Yapı Kredi Bankası çatısı altında *Doğan Kardeş* isimli derginin yayımlanmasını sağlamıştır. Tör bu konuyla ilgi, "*Yıllar Böyle Geçti*" adlı anılarında şu açıklamayı yapmıştır: "*Çocuklara okuma zevkini, onların yaratıcı gücünü harekete geçirecek, zevklerini yükseltecek, kafa ve ruhlarını besleyecek, kaliteli bir çocuk dergisine ihtiyaç vardı. Eflatun Cem Güney gibi Türk masal ve hikâyelerinin babası, kıymetli bir yazarın, Nihal Yalaza gibi haysiyetli bir çevirmenin, Cemal Nadir gibi yeri hala doldurulamayan bir espri ve çizgi ustasının, Şükrü Ennes Regü gibi yorulmak bilmez bir sanat meraklısı, şair tabiatlı ve Türkçesi kuvvetli bir arkadaşın iş birliğini sağlayarak, Doğan Kardeş Adlı Çocuk Dergisi'nin ve çocuklara kitaba karşı saygı ve sevgi uyandıracak, iyi kâğıtlı, temiz baskılı bir çoğuda ciltli hediyelik çocuk kitaplarını yayınlamaya başladık.*"(Tör, 2023, s. 66).

Yine, *Küçük Kardeş*, *Sanat Dünyamız*, *Kadro* ve *Aile* gibi yayınlarla, toplumun kültürel bilincini artırmayı ve çağdaş aile ile birey modellerini desteklemeyi amaçlamış, Cumhuriyet'in ideolojik ve kültürel dönüşümüne, hem düşünsel hem de toplumsal düzeyde katkıda bulunmuştur

(Akbaş, 2021). Vedat Nedim Tör, anılarında *Aile Dergisi* hakkında da şunları söylemiştir: "*Yapı ve Kredi Bankası'nın kültür ve sanat faaliyetleri çerçevesinde Aile adında bir dergi yayınladık. Bu dergi, aile topluluğunun sanat, kültür, eğitim, sağlık, ev ekonomisi ve eğlence gibi alanlardaki ihtiyaçlarına kaliteli bir düzeyde cevap verecek bir organ olmak amacıyla hazırlandı. Her sayısında, en gözde yazarlarımızın hiç basılmamış eserlerini yayınladık. Meselâ, Yahya Kemal'in Sessiz Gemisi, Hayal Şehir, Endülüs'te Raks, Deri Beste gibi ölümsüz şiirlerini elinden koparıncaya kadar ne çektiğimi ben bilirim*" (Tör, 2023, ss. 85-86).

Şevket Rado (1913-1988), Balkanlar'dan İstanbul'a göç etmiş, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni tamamladıktan sonra gazetecilik, öğretmenlik ve yazarlık yapmıştır. 1939'da Akşam Gazetesi'nde başladığı yazı hayatını uzun yıllar sürdürmüş, 1945'te Yapı Kredi Bankası basın ve yayın işlerini üstlenmiş ve bu kapsamda "*Doğan Kardeş*", "*Aile*", "*Resimli Hayat*" ve "*Hayat*" gibi dergileri yayımlamıştır. Özellikle *Aile Dergisi*'nde edebiyat, sanat, sağlık, çocuk gelişimi ve ahlaki değerleri ön plana çıkarmış, aileyi toplumun temeli olarak ele almış ve unutulmaya yüz tutmuş geleneksel sanatların tanıtılmasında öncü olmuştur. Sade ve içten üslubuyla geniş bir okur kitlesine ulaşan Rado, elli yılı aşkın basın hayatı boyunca Türk kültür ve yayıncılığına büyük katkılar sunmuş ve 1988'de İstanbul'da vefat etmiştir (Törenek, 2007, ss. 390-391).

Aile Dergisi'nin, edebî ve kültürel zenginliğini oluşturan yazar kadrosu ise dönemin önde gelen şair, yazar ve düşünürlerinden meydana gelmiştir. Derginin ilk sayfalarındaki yazılar genellikle Vedat Nedim Tör ve Şevket Rado tarafından kaleme alınmıştır. Bunun dışında Abdülhak Şinasi Hisar, Ahmet Hamdi Tanpınar, Baki Süha Ediboğlu, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Behçet Necatigil, Cahit Külebi, Cahit Sıtkı Tarancı, Cahit Tanyol, Galip Ataç, Ekrem Muhittin Yegen, Ercüment Ekrem Talu, Falih Rıfkı Atay, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Halide Edip Adıvar, Hikmet Münir, Nahit Sırrı Örik, Orhan Veli Kanık, Sabahattin Teoman, Yahya Kemal Beyatlı ve Ziya Osman Saba gibi önemli edebiyatçılar dergide yazılarıyla yer almıştır. Ayrıca edebî içeriklerde Ahmet Hamdi Tanpınar, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Orhan Veli Kanık, Şinasi Özdenoğlu, Sabahattin Kudret Aksal, Behçet Necatigil, Sait Faik Abasıyanık, Fatma Esen, Refik Ahmet Sevengil, Avni Başman, Mesut Cemil ve Ziya Osman Saba gibi isimlerin imzaları görülmüştür. Bunun yanında, Batı kültürünü tanıtıcı nitelikteki çeviri yazılar için Every Woman's Magazine, Reader's Digest, Collier's ve Psychology gibi yabancı dergilerden yararlanılmıştır. Zengin yazar kadrosu ve çeşitli içerikleriyle *Aile Dergisi*, hem yerli değerleri koruyan hem de çağdaş Batı yaşam biçimlerini tanıtan bir yayın anlayışını benimsemiş, böylece Cumhuriyet dönemi kültür yayıncılığı içinde özgün bir yere sahip olmuştur (Yıldırım, 2025, s. 5; Yener, 2016, s. 28).

Aile Dergisi'nin Edebî İçeriği

Aile Dergisi, 1947-1952 yılları arasında yayımlanan sayılarında edebiyat, kültür, sanat, sağlık ve eğitim gibi çok yönlü içerikleriyle dikkat çekmektedir. Derginin sayfalarında şiir, hikâye, deneme, makale, çeviri ve kültür yazılarından oluşan zengin bir çeşitlilik yer almıştır. Kapak tasarımlarında sade bir anlayış benimsenmiş, metinlerde ise hem entelektüel bir birikimi hem de halka ulaşma isteğini yansıtan yalın bir dil tercih edilmiştir. *Aile Dergisi*, belirli bir kesime değil, her yaştan ve farklı sosyal çevrelerden okura hitap eden bir yayın olarak tasarlanmıştır. Eğitici yönü öne çıkan dergi, sanat, edebiyat, çocuk gelişimi, sağlık, estetik ve gündelik yaşama ilişkin konulara yer vererek dönemin modernleşme anlayışını da yansıtmıştır. Bu nedenle *Aile Dergisi*, yalnızca ev yaşamına odaklanan bir yayın değil, aynı zamanda dönemin kültürel ve düşünsel ortamını yansıtan bir dergi niteliğini taşımaktadır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1947, s. 1).

Derginin edebî yönü, özellikle yayımlanan hikâyeler ve şiirler aracılığıyla belirginleşmiştir. Derginin her sayısında farklı yazarlar tarafından yazılan hikâyeler yer almıştır. Dergide, Türk edebiyatının önemli yazarlarına ait metinlerin yanı sıra, dünya edebiyatından çevirilere de geniş yer verilmiştir. Refik Halit Karay, Halide Edip Adıvar, Ahmet Hamdi Tanpınar, Sait Faik Abasıyanık, Ercüment Ekrem Talu, Nahit Sırrı Örik, F. Celâlettin, Muhtar Körükçü, Şinasi Tamer ve Oktay Akbal gibi isimlerin hikâyeleri dönemin edebî zenginliğini ortaya koymuştur. Ayrıca Hermann Hesse, Hans Franck, Karoly Kisfaludi, S. Cramaussel, Peter Flemington, William Wymark Jacobs, Mihail

Zoşçenko, Somerset Maugham, Ting Ling, William Saroyan ve Arnaldo Fraccaroli gibi yabancı yazarların çeviri hikâyeleri, derginin evrensel bir edebiyat anlayışına açık olduğunu göstermiştir (*Aile Dergisi*, Yaz 1951, s. 22).

Dergide yayımlanan hikâyeler, yalnızca olayları aktarmakla kalmamış, gözlem ve anlatım gücüyle de öne çıkmıştır. Örneğin Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "*Bir Tren Yolculuğu*" adlı hikâyesi, sıradan bir yolculuk üzerinden dönemin sosyal hayatını, karakterlerin ruh hâlini ve çevreyi yansıtmıştır. Bu tür metinler, okuyucuya estetik bir okuma deneyimi sunarken, gündelik yaşamın ayrıntıları üzerinden dönemin ruhunu hissettirmiştir. Hikâyelerde genellikle, bireysel ve toplumsal konular olmak üzere iki ana tema işlenmiştir. Bireysel konular, insanın iç dünyasına, geçmişe duyulan özleme, günlük yaşamın duygusal yönlerine ve aşkın farklı biçimlerine odaklanmıştır. Toplumsal konular ise şehirleşme, taşra yaşamı, modernleşme süreci ve bürokrasi eleştirisi gibi dönemin dönüşümünü yansıtan başlıkları kapsamıştır. Bu çeşitlilik, derginin hem bireysel duyarlılıkları hem de toplumsal değişimi gözlemleyen bir edebî çizgi izlediğini göstermiştir. Karakterlerin iç dünyalarına yönelen anlatım biçimleri ve ayrıntılı tasvirler, derginin edebiyata sanatsal bir özenle yaklaştığını ortaya koymuştur (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1947, ss. 3-11).

Aile Dergisi'nde şiir, derginin edebî yönünü güçlendiren önemli bir bölüm olmuştur. Şiir sayfalarında farklı yaş ve dönemlerden şairlerin eserlerine yer verilmiş, böylece geniş bir edebî yelpaze oluşturulmuştur. Dergide yayımlanan şiirlerde duygusal derinlik, yalın bir anlatım ve insana dair evrensel temalar öne çıkmıştır. Ölüm, ayrılık, doğa, aile sevgisi, zamanın geçişi ve şehir yaşamı gibi konular sade ama etkileyici bir dille işlenmiştir. *Aile Dergisi*, şiiri süs veya gösteriş unsuru olarak değil, okuyucunun duygusal ve kültürel gelişimine katkı sağlayan bir sanat türü olarak değerlendirmiştir. Örneğin Yahya Kemal Beyatlı'nın "*Sessiz Gemi*" şiiri, tam metin hâlinde ve sade bir sayfa düzeniyle yayımlanmış, bu sayede şiirin duygusal yoğunluğu ve anlam derinliği daha belirgin bir şekilde yansıtılmıştır (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1947, s. 2).

Bunun yanında, Orhan Veli Kanık'ın gündelik yaşamı yalın bir dille aktaran şiirleri, Behçet Necatigil, Sabahattin Kudret Aksal, Bâki Süha Edipoğlu ve Şükrü Enis Regü'nün aile, doğa ve insan ilişkileri ekseninde şekillenen şiirleri dergide yayınlanmıştır. Ayrıca Cahit Sıtkı Tarancı, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ziya Osman Saba, Ümit Yaşar Oğuzcan ve Attila İlhan gibi tanınmış şairlerin eserlerine ve genç şairlerin çalışmalarına da yer verilmiştir. Bunun yanında yabancı şairlerin şiirlerinden yapılan çeviriler, derginin evrensel edebiyat anlayışını sergilemiştir (*Aile Dergisi*, Kış 1948, ss. 15-16).

Aile Dergisi'nin edebî içeriği, Cumhuriyet döneminin kültürel ve estetik değerlerini halka ulaştırmayı amaçlayan bir yayın çizgisini temsil etmektedir. Ayrıca, *Aile Dergisi*, edebiyatı sadece bir sanat alanı değil, aynı zamanda dönemin kültürel ve ahlaki değerlerini şekillendiren bir toplumsal araç olarak değerlendirilmiştir.

Aile Dergisi'nin Fikir Yazıları

Aile Dergisi, edebî metinlerin yanı sıra dönemin toplumsal, kültürel, ekonomik ve sanatsal meselelerine dair fikir yazılarına da geniş yer vermiştir. Bu yazılar, Cumhuriyet döneminin modernleşme süreciyle birlikte şekillenen aile, toplum ve kültür ilişkilerine ışık tutmuştur. Falih Rıfkı Atay, Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi dönemin önemli aydınları, dergide yayımladıkları yazılarda sanatın toplumla ilişkisi, modernleşmenin aile yapısındaki etkileri, ekonomik dönüşümün gündelik yaşama yansımaları ve kültürel değerlerin korunması gibi konuları ele almıştır. Böylece dergi, fikir dünyasında da etkin bir rol oynamıştır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1949, ss. 4-5).

Bu yazılar içerik bakımından çeşitlilik göstermektedir. Bir bölümü modern aile anlayışını şekillendiren ahlaki değerler, eğitim politikaları, kadın ve çocukların toplumsal konumu gibi konulara odaklanırken, diğer bir bölümü şehirleşme, ekonomik kalkınma ve kültürel değişim süreçlerini ele almıştır. Yazarlar, özellikle Batı'daki sosyal ve kültürel gelişmeleri örnek göstererek Türkiye'deki dönüşümle karşılaştırmalar yapmış, bu sayede okuyucuya hem yerli değerlerin korunması hem de çağdaş yaşam biçimlerinin benimsenmesi yönünde iki yönlü bir bakış açısı sunmuştur. Dergide yer

alan makaleler öğretici ve düşündürücü bir üslupla kaleme alınmış, yeni fikirler geliştirmesini amaçlamıştır (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1949, ss. 20-21).

Ayrıca dergide sanat ve edebiyatın toplumsal işlevine dair değerlendirmelere de yer verilmiştir. Bu yazılar, sanatın yalnızca estetik bir faaliyet değil, toplumsal bilinçlenmeyi sağlayan bir araç olduğunu vurgulamaktadır. Bu yaklaşım, *Aile Dergisi*'ni dönemin sıradan popüler kültür dergilerinden ayırarak onu kültür ve fikir dünyasında etkili bir mecra haline getirmiştir (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1951, ss. 69-73).

Aile Dergisi'nin Eğitici ve Kültürel İçeriği: Aile ve Toplumsal Modernleşme

Aile Dergisi, aile yaşamına doğrudan hitap eden öğretici ve bilgilendirici içerikleriyle modern ve bilinçli bir aile yaşamı modelini benimsetmeyi amaçlamıştır. Ev düzeni, çocuk gelişimi, kişisel bakım ve toplumsal görgü kuralları gibi konulara yer veren dergi, ilk sayfasındaki başyazılar aracılığıyla okuyucuya rehberlik etmiş, kültürel değerler ile modern alışkanlıklar arasında denge kurmuştur. Bu yazılarda, Türk ailesinin yaşam biçimi, çocuk yetiştirme anlayışı ve evin toplumsal rolü ele alınmış, bir evi yuva yapanın maddi imkânlardan çok sevgi, özen ve saygı olduğu vurgulanmıştır.

Edebiyat, kültür, sağlık, psikoloji, moda ve aile ilişkilerini bir arada ele alan dergi, bireysel gelişimi ve toplumsal uyumu destekleyen bir anlayışla hazırlanmış, gündelik yaşama yönelik önerilerle okuyucuya kültürel ve estetik bir deneyim sunmuştur. Bu yönüyle *Aile Dergisi*, modern aileye dair rehber işlevini güçlendirmiş ve Cumhuriyet ideolojisinin toplumsal yaşama aktarılmasına katkı sağlamıştır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1947, s. 1).

Bu bağlamda, Cumhuriyet ideolojisinin merkezinde yer alan "*modern aile*" kavramı, *Aile Dergisi*'nin en belirgin temalarından biri olmuştur. Dergi, aileyi yalnızca bir toplumsal kurum değil, modern bireyin yetiştiği temel ortam olarak ele almıştır. Kadın, erkek ve çocuk figürleri üzerinden aile içindeki rollerin yeniden tanımlanması, Cumhuriyet'in kültürel dönüşümünü gündelik yaşam düzeyinde görünür kılmıştır. Bu çerçevede kadın, hem aile içinde hem de kamusal yaşamda bilinçli, üretken ve zarif bir birey olarak sunulmuştur. Dergide, kadının modernleşme sürecindeki rolü dış görünüşün ötesinde, nezaket, düzen, ölçülülük ve sorumluluk gibi ahlaki değerler üzerinden tanımlanmıştır (*Aile Dergisi*, Yaz 1947, ss. 1-4).

Aile Dergisi'nde modernleşme, bireyin kişisel gelişimi ve gündelik yaşam pratikleriyle ilişkilendirilmiştir. Aile yaşamı, ev düzeni, çocuk eğitimi ve kültürel alışkanlıklar üzerinden modern toplumun göstergesi olarak sunulmuş, dergi bu ölçütleri sade ve öğretici bir dille aktarmıştır (*Aile Dergisi*, Yaz 1951, s. 22).

II. Dünya Savaşı sonrasında dünyada aile ve birey anlayışında belirgin bir değişim yaşanmış, özellikle Amerika merkezli yayınlarda aile toplumsal düzenin ve istikrarın temel dayanağı olarak ele alınmıştır. Bu dönemde bireysel başarı, yalnızca kişisel yeteneklerle değil, aile içindeki düzen, anlayış ve destekle birlikte düşünülmeye başlanmıştır. Erkek, çalışma hayatı ve mesleki başarıyla ilişkilendirilirken, kadın, ev içi düzeni sağlayan, duygusal dengeyi koruyan ve aile içindeki uyumu sürdüren bir figür olarak tanımlanmıştır (Sadıkoğlu, 2019, s. 237). *Aile Dergisi*'nde 1950 sonrasında öne çıkan aile ve birey anlayışı, bu uluslararası eğilimlerle paralel bir çerçeve sunmakta, modern aileyi dengeli ve düzenli bir yaşam alanı olarak okuyucuya tanıtmaktadır.

Bu anlayışın aile içi roller üzerinden nasıl somutlaştırıldığı, dergide yer alan birçok yazıda açıkça görülmektedir. Örneğin "*Evli Bir Kadın Kocasının Başarısına Nasıl Yardım Edebilir?*" başlıklı yazı bu yaklaşımı doğrudan yansıtmaktadır. Yazının girişinde yöneltilen "*Evli bir erkeğin muvaffak olması için, karısının yapabileceği yardım nelerdir? Bir erkeğin uğrayacağı muvaffakiyetsizliklerin âmili, karısı olabilir mi? Eğer olabilirse, buna karşı alınacak tedbirler nelerdir*?" soruları, evlilik kurumunun duygusal bir birliktelikten ziyade bireysel başarı ve toplumsal düzen bağlamında ele alındığını göstermektedir (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1950, s. 74).

Yazının devamında, "*Vazifelerinde büyük başarı gösteren kimselerin mühim bir kısmı, muvaffakiyetlerinin en az yarısını karılarına borçludurlar. Fakat ne kadın ne de erkek bunun tam olarak farkında değildir"* ifadesiyle, kadının ev içindeki emeği kamusal başarıyla doğrudan ilişkilendirilmiştir (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1950, s. 74). Kadının kocasını doğrudan yönlendirmesi değil, teşvik edici ve dengeleyici bir tutum sergilemesi gerektiği belirtilmiş, *"Kadın kocasını mütemadiyen teşvik etmeli midir? Evet. Çünkü samimi bir tenkit, insanı muvaffakiyete götüren ilk âmiller arasında gelmektedir*" ifadesiyle bu rol açıkça tanımlanmıştır *(Aile Dergisi*, Sonbahar 1950, s. 75).

Böylece *Aile Dergisi*'nde modern bireyin başarısı, aile içindeki ilişkiler ve özellikle kadının sağladığı destekle birlikte ele alınmış, savaş sonrası dönemde Amerika'da yaygınlaşan aile ve başarı anlayışının, yerel toplumsal değerlerle uyumlu bir biçimde okura sunulduğu görülmüştür.

Aile Dergisi, çocuk gelişimi ve eğitimi konusuna da büyük bir önem vermiştir. Derginin birçok sayısında, çocuklara ayrılmış özel bölümler yer almıştır. Bu sayfalarda, çocukların fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişimi bilimsel bilgilere dayanarak ele alınmıştır. Yazılar, modern tıp ve psikoloji alanındaki güncel yaklaşımları sade bir dille ebeveynlere aktarmıştır. Çocuğun sadece aile içinde değil, toplum içinde de bilinçli, özgüvenli ve sorumluluk sahibi bir birey olarak yetiştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Çocuğun aile içindeki konumu, bilinçli yönlendirme ve eğitim temelli bilgilerle de desteklenmiştir (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1949, ss. 24-28).

Aile Dergisi, çocukların ruh sağlığı ve gelişimini merkeze alan bir yayın anlayışı benimsemiştir. Örneğin, "*Ailede Çocuk*" bölümünde, Amerika'dan alınan istatistiklerle, çocukluk döneminde ruhsal rahatsızlıkların yaygınlığı vurgulanmış, ebeveynlerin, özellikle de annelerin, çocukların ruhsal durumuna duyarlı olmaları gerektiği belirtilmiştir. Uzun süren huzursuzluk, çekingenlik veya yaramazlık gibi davranışların psikolojik sorunların göstergesi olabileceği ifade edilmiştir (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1949, ss. 42-43). Benzer biçimde yayımlanan "*Bir Kaç Kaide*" başlıklı yazıda ise ebeveynler, korkutma yöntemlerinden uzak durmaları konusunda uyarılmış, çocukların korkularının nedenleri açıklanarak, anlamaya çalışmanın ve güven ile sevgi temelli disiplin uygulamanın önemi vurgulanmıştır (*Aile Dergisi*, Kış 1948, s.38). Bu metinler, Batı'daki çağdaş psikoloji ve eğitim yaklaşımlarının, Türk aile kültürüne uyarlanmasını ve çocuğun duygusal gelişiminin korunmasını amaçlamıştır. Annelik figürü, çocuğun duygusal rehberi ve ruhsal sağlığının koruyucusu olarak sunulmuş, aile, yalnızca bakım veren bir alan değil, çocukların gelişimini destekleyen bir kurum olarak tanımlanmıştır.

Bu çerçevede *Aile Dergisi*'nde çocuk terbiyesi, zamana bağlı olarak değişen bir alan olarak ele alınmıştır. Dergide, geleneksel anlayışlarla, modern yaklaşımlar açık biçimde karşılaştırılmıştır. *"Çocuk Terbiyesinde Dün ve Bugün"* başlıklı yazıda, çocuk terbiyesinin basit ve değişmez kurallara dayanan bir mesele olmadığı özellikle vurgulanmıştır. Geçmişte geçerli kabul edilen yöntemlerin, yeni toplumsal koşullar içinde yeniden değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu yaklaşım, yazıda şu sözlerle dile getirilmiştir: *"Fakat acaba bu istenilenleri elde etmek için, mesela bundan 50 sene evvel kullanılan usuller, bugün de kullanılabilir mi? Şüphesiz ki hayır. Zira çocuk terbiyesi, zannedildiğinden daha karışık bir meseledir. Bu karışık meselenin halli birçok şartlara bağlıdır. Zamanla bu şartlar değişeceği için, terbiye usullerinin de değişmesi kabildir."* (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1950, s. 47).

Bu alıntı, derginin çocuk terbiyesini durağan bir gelenek alanı olarak değil, toplumsal ve kültürel değişime bağlı olarak yeniden tanımlanan bir süreç şeklinde ele aldığını göstermektedir. Metinde açık biçimde "*eskiden*" ve "*bugün*" ayrımı yapılmakta, geçmişte geçerli sayılan disiplin anlayışının modern dönemde yeniden değerlendirilmesi gerektiği savunulmaktadır. Bu yaklaşım, II. Dünya Savaşı sonrasında ve Türkiye'de çok partili hayata geçiş sürecinde ortaya çıkan yeni birey ve aile anlayışıyla örtüşmektedir.

Aynı yazıda, itaat kavramı da yeniden ele alınmış, baskıcı ve cezaya dayalı bir disiplin anlayışından uzaklaşılması gerektiği açık biçimde dile getirilmiştir. Yazıda, geçmiş ve güncel

yaklaşımlar şu şekilde karşılaştırılmıştır: "*Eskiden verilen cevap: Neticesi ne olursa olsun, çocuğunuzun her isteğinize boyun eğmesi lazımdır. Bugün verilen cevap: İtaatkâr olmak çocuğa bir yahut on ders içinde öğretilemez. Çünkü çocuk muti olmayı, günlük hayatta sayısız bir takım şartlara tâbi olarak ve tedricen öğrenebilir.*" (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1950, s. 47). Bu karşılaştırmalı anlatım, derginin, çocuk eğitimine bakışında belirgin bir zihniyet değişimine işaret etmektedir. Çocuk, mutlak itaat eden bir varlık olarak değil, zaman içinde öğrenen ve çevresiyle etkileşim içinde gelişen bir birey olarak tanımlanmıştır. Böylece, *Aile Dergisi*, aile içi ilişkilerde otoriteye dayalı bir model yerine, daha ölçülü, anlayış temelli ve pedagojik bir yaklaşımı savunmuştur.

Bu anlayış, "*Anne-Babalara Öğütler*" bölümünde de somut önerilerle desteklenmiştir. Çocuğa saygı göstermek, fikirlerini dikkate almak, aşırı eleştiriden kaçınmak ve sevgi ile güven ortamı oluşturmak gibi ilkeler modern ebeveynliğin temelini oluşturmuştur. Çocuğun başarılarının takdir edilmesi, duygusal ihtiyaçlarının gözetilmesi ve sorumluluk bilincinin kazandırılması hem bireysel gelişimi hem de Cumhuriyet'in çağdaş ve bilinçli birey idealini destekleyen temel ilkeler olarak sunulmuştur (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1950, s. 53).

Aile Dergisi, modernleşen toplumda kadın kimliğine ve aile yaşamına dair moda anlayışına özel bir önem vermiştir. Moda yalnızca giyim ve estetikle sınırlı bir konu olarak ele alınmamış, kadının toplumsal görünürlüğünü, kültürel aidiyetini ve çağın ruhuna uyumunu yansıtan bir araç olarak sunulmuştur. Moda bölümlerinde kadınlara hem zarafet hem de ölçülülük arasında bir denge önerilmiştir.

Dergideki moda yazıları, elbise biçimleri, kumaş türleri, aksesuar seçimi ve renk uyumları gibi konuları ele alarak hem estetik bir rehber olmuş, hem de okuyucuya, aile içinde bakımlı ve toplum içinde saygın olma bilinci kazandırmayı amaçlamıştır. Kadın figürlerini yansıtan çizimler, giyim ve duruş önerilerini somutlaştırarak kadının modern, ölçülü ve zarif duruşunu görsel olarak aktarmıştır. Moda bölümlerinde, aşırılıktan uzak, işlevsel ve zarif bir görünüm öne çıkarılmış, temizlik, düzen, ölçülülük ve zarafet ilkeleri, Cumhuriyet'in modern Türk kadını idealinin gündelik yaşamdaki yansımaları olarak sunulmuştur (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1947, ss. 52-53).

Aile Dergisi'nde mutfak kültürü, *"Aile'nin Mutfağı"* başlığı altında düzenli olarak ele alınmış, yemek tarifleri ve pratik bilgiler aracılığıyla hijyen, tasarruf, planlı ev idaresi ve modern sofra düzeni gibi erken Cumhuriyet idealleri yaygınlaştırılmıştır. Bu bölümler, Batı mutfak teknikleri ile geleneksel mutfağın buluştuğu bir alan oluşturmuş, küçük ilânlar üzerinden modern tüketim alışkanlıklarının, aile sofralarına yansımasını da görünür kılmıştır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1948, ss. 58-59).

Dergi, sağlık konularını da gündelik yaşamın parçası olarak ele almış, çocuk sağlığı, beslenme, hastalıklardan korunma ve doğru yaşam biçimi üzerine bilgilendirici yazılarla ailelere rehberlik etmiştir. Uygulanabilir öneriler ve soru-cevap bölümleriyle *Aile Dergisi*, aile yaşamına yönelik işlevsel bir sağlık rehberi niteliği kazanmıştır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1948, ss. 27-29; Sonbahar 1948, ss. 25-27).

Aile Dergisi, uluslararası kaynaklardan alınan bilgilerle de yerel sağlık bilgisini harmanlamış, böylece hem çağdaş tıp uygulamalarını hem de geleneksel yöntem bilgilerini bir arada sunmuştur. Örneğin, "*Family Health*" ve "*Parents' Magazine*" gibi yabancı yayınlardan alınan bilgiler, geleneksel bağlamla uyumlu biçimde aktarılmıştır. Bu yaklaşım, derginin sağlık bilgisini hem güvenilir hem uygulanabilir bir kaynak olarak konumlandırmasını sağlamıştır. Yazılar sade ve anlaşılır bir dil kullanılarak kaleme alınmış, okuyucuya doğrudan seslenmiş, tıbbi terimler sadeleştirilmiş ve aile yaşamında sağlığı gözetmenin önemi vurgulanmıştır. Görseller, çizimler ve basit şemalar aracılığıyla hem teşhis işaretleri hem de bakım önerileri görsel olarak desteklenmiş, böylece sağlık bilgisi daha anlaşılır hâle getirilmiştir (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1947, ss. 26-27). Genel olarak *Aile Dergisi*, sağlık konularını erişilebilir, uygulanabilir ve aileyi kapsayan bir perspektifle sunmuş, okuyucuyu hem bilgilendirmiş hem de bilinçlendirmiştir.

Aile Dergisi'nde kitap tanıtımları, aile bireylerinin kültürel birikimini artırmayı, çocuk ve gençlerde okuma alışkanlığı kazandırmayı ve kadınların entelektüel kimliğini desteklemeyi amaçlamıştır. *"Bu Kitaplar"* başlığı altında sunulan *"Nedir? Niçin? Nasıl?"* serisi temel bilimsel konuları sade bir dille aktarırken Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yardımcı ders kitabı olarak tavsiye edilmiştir. *"Dünya Çocuk Romanları Serisi"* ise çocukları dünya edebiyatıyla buluşturarak hayal gücü ve edebî zevki geliştirmiştir. Bu yönüyle kitap tanıtımları, derginin kültürel misyonunun önemli bir parçasını oluşturmuştur (*Aile Dergisi*, Yaz 1947, s. 60; Sonbahar 1951, s. 52).

Derginin entelektüel ve eğitici yönünü en iyi gösteren bölümlerden biri, "*Ailenin Münazarası*" başlığıyla yayımlanan tartışma yazılarıdır. Bu bölümde, aile yapısına, kadın-erkek ilişkilerine ve toplumsal ahlaka dair meseleler çok yönlü ele alınmış, okuyucu pasif bir bilgi alıcısı olmaktan çıkarak, aktif bir düşünür konumuna yerleştirilmiştir. Münazara sayfalarında ele alınan konular, 1940'lı yılların sonlarında Türkiye'deki toplumsal dönüşümün aile yapısındaki etkilerini yansıtmıştır. "*Eşitlik Taraflısı mısınız?*", "*Boşanma Olmalı mı*?", "*Kadın Çalışmalı mı*?" gibi sorular etrafında şekillenen tartışmalar, modernleşme ideallerini ve geleneksel değerleri aynı zeminde karşılaştırmıştır. Yazılar iki sütun hâlinde düzenlenmiş, "*Evet*" ve "*Hayır*" başlıkları altında farklı görüşler sunulmuş, bu yöntem okuyucunun konuyu karşıt fikirler üzerinden değerlendirmesini sağlamıştır. Metinlerde kullanılan dil, açık, tartışmaya elverişli ve öğretici nitelikte olmuş, okuyucuya doğrudan seslenmiş ve kesin yargılar sunmak yerine onu düşünmeye ve ölçülü biçimde karar vermeye davet etmiştir.

İçerik bakımından, tartışmalarda hem Batılı hem de yerli referanslar bir arada kullanılmıştır. Montesquieu, Diderot, George Sand, Prudhon ve Pierre Leroux gibi Batılı düşünürlerin alıntıları, modern hukuk, eşitlik, özgürlük ve toplumsal cinsiyet konularını tartışma eksenine taşımıştır. Bu fikirler Türk atasözleri, halk deyimleri ve geleneksel kültür örnekleriyle harmanlanmıştır. Böylece dergi, Batı düşüncesi ile yerel kültür değerleri arasında bir köprü kurmuş ve Batılılaşmayı taklit yerine uyarlama ve sentezle yürütmüştür.

"*Ailenin Münazarası*" bölümü, aile kurumunu yalnızca özel alanla sınırlamadan toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden tanımlandığı bir tartışma zemini olarak ele almıştır. Kadın ve erkek eşitlik ve sorumluluk temelinde konumlandırılmış, kadının çalışma hayatına katılımı, boşanma hakkı ve evlilikte eşitlik gibi konular Cumhuriyet dönemi modernleşmesinin yansımalarıyla tartışılmıştır. Şehirli ve eğitimli orta sınıfı hedefleyen bu yazılar, okuyucuyu aile meselelerine bilinçli ve sorgulayıcı biçimde yaklaşmaya yöneltmiş, farklı görüşlerin bir arada sunulmasıyla tartışma kültürünü güçlendirmiştir. Bu yönüyle "Ailenin Münazarası", *Aile Dergisi*'nin aile rehberi olmanın ötesinde toplumsal bilinçlenmeye katkı sağlayan bir yayın organı olduğunu göstermiştir (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1948, s. 20).

Aile Dergisi, aile yaşamına dair konuları, röportaj ve gözleme dayalı metinlerle de ele almıştır. "*Ailenin Röportajları*" başlığıyla yayımlanan bu yazılar, dönemin toplumsal sorunlarını gündelik yaşam örnekleri üzerinden aktararak hem eğitici hem de ahlaki bir rehber işlevi görmüştür. Aile, burada yalnızca özel bir alan değil, toplumun manevi temeli ve ulusal kimliğin parçası olarak sunulmuştur. Röportajlarda aile kurumunu zayıflattığı düşünülen ahlaki değişim, yanlış modernleşme veya bozuk toplumsal düzen eleştirel bir dille değerlendirilmiş ve okuyucuya doğru davranış biçimleri konusunda yol gösterilmiştir.

1948 yılı yaz sayısında yayımlanan "*Lâübali Boşanmalar-Lâübali Evlenmeler*" başlıklı yazıda, evlilik kurumunun ciddiyetini yitirmesi, artan boşanmalar ve nikâh düzenindeki gevşeme ele alınmış, Türk ailesinin güçlenmesi için sorumluluk bilincinin önemi vurgulanmıştır. Yazı, ailenin sağlam kalmasının toplumsal istikrar için zorunlu olduğu düşüncesini öne çıkarırken, Batı tarzı bireyselleşmeyi eleştirmiş, modernliği ölçülülük ve ahlaki dengeyle ilişkilendirmiştir. Lâübali davranışlar, kişisel ve toplumsal çözülmenin başlıca nedeni olarak değerlendirilmiştir (*Aile Dergisi*, Yaz 1948, ss. 17-19).

Yine, 1948 yılı kış sayısında yayımlanan "*Karı-Kocalarda Görülen 8 Esaslı Kusur*" başlıklı yazı, aile kurumuna ve evlilik ilişkilerine dair ahlaki yaklaşımı yansıtan bir başka örnektir. Yazı,

Amerika'daki Gallup Enstitüsü tarafından yapılan bir ankete dayandırılmış, ancak dergide yer alan biçimiyle yerel değerlere uyarlanmış ve Türk aile yapısına özgü bir anlam kazanmıştır. Metin, kadın ve erkeklerin birbirlerinde gördükleri kusurları iki bölümde ele almıştır. Kadınlara ilişkin değerlendirmelerde ev düzeni, tutumluluk ve uyum, erkeklere yönelik değerlendirmelerde ise ilgi, sabır ve hoşgörü öne çıkmıştır. Bu yapı, aile bağlarını güçlendirmeyi ve evlilikte karşılıklı anlayış ile sorumluluk bilincini teşvik etmeyi amaçlamıştır (*Aile Dergisi*, Kış 1948, ss. 39-41).

Bu tür yazılar, *Aile Dergisi*'nin kültürel ve eğitici yönünün önemli bir parçasını oluşturmuştur. Aile, hem özel hem de kamusal yaşamın merkezine yerleştirilmiş ve ulusun geleceğini belirleyen bir kurum olarak tanımlanmıştır. Dergi, okuyucusunu aile sorunları üzerinde düşünmeye, toplumsal değerlere sahip çıkmaya ve modernleşmeyi bilinçli biçimde yorumlamaya teşvik etmiş, Cumhuriyet'in erken döneminde modern Türk ailesini şekillendiren kültürel bir rehber rolü üstlenmiştir. Röportajların dili samimi, canlı ve öğreticidir. Yazarlar gözleme dayalı örneklerle aile içi sorunları somut biçimde aktarmıştır. Gerçek hayattan alınan bu örnekler hem ahlaki bir uyarı hem de toplumsal bir değerlendirme niteliği taşımıştır. Evlilik, boşanma, sadakat ve çocuk terbiyesi gibi konular, hem bireysel hem de toplumsal boyutlarıyla ele alınmış ve ailedeki sorunlar yalnızca kişisel mutsuzluk değil, toplumun moral yapısını etkileyen meseleler olarak değerlendirilmiştir (*Aile Dergisi*, Yaz 1948, ss.17-21).

Dergi, okuyucularına kısa ve düşündürücü içerikler sunmayı amaçlayan çeşitli köşelere de yer vermiştir. Bunlardan biri, "*Düşündürücü Sözler*" başlığı altında okuyuculara kısa ama derin anlamlar taşıyan özlü sözlerdir. Hayatın farklı yönlerine dair gözlemleri yalın ve etkileyici bir dille ifade eden bu bölüm, bireysel farkındalığı artırmış ve gündelik yaşama farklı bir bakış açısı kazandırmıştır. Zamanın değeri, mutluluk, insan ilişkileri, hiciv, kalbin mantığı ve kitap sevgisi gibi temalar etrafında şekillenen bu sözler, dönemin düşünce dünyasını yansıtırken, evrensel değerleri de hatırlatmıştır. Örneğin "*Kaybettiğiniz en mühim zamanlar hiç gülmediğiniz zamanlardır.*" sözüyle yaşamın neşesinin önemi vurgulanmış, "*Saadet ekseriya açık bıraktığınızı farketmediğiniz kapıdan girer*." ifadesiyle mutluluğun beklenmedik anlarda ortaya çıkabileceğine dikkat çekilmiştir. "*Kalbin kendine has öyle mantık kaideleri vardır ki mantık ilminin bile bu kaidelerden haberi yoktur.*" cümlesi ise duyguların akıl karşısındaki özel konumunu hatırlatmıştır. Dergi sayfalarında düzenli olarak yer alan bu köşe, okurların gündelik yaşam üzerine düşünmelerini teşvik eden kısa metinlerden oluşmuştur. (*Aile Dergisi*, Yaz 1950, s. 37).

Yine, *Aile Dergisi*'ndeki "*Bir Okuyucumuz Soruyor*" köşesi de derginin genel yayın anlayışını yansıtan dikkat çekici bölümlerden biri olmuştur. Bu köşede okuyucular, aile yaşamı, karakter eğitimi, kişisel gelişim ve toplumsal uyum gibi konularda dergiye sorular göndermiş, bu sorular da Prof. Dr. Şükrü Hâzım gibi alanında uzman isimler tarafından yanıtlanmıştır. Dergi, bu köşe aracılığıyla okurla doğrudan iletişim kurmuş ve onun düşünce ve ahlaki gelişimini destekleyen bir rehber rolü üstlenmiştir. Bölümdeki yazılar, bireyin kendini tanıması, davranışlarını sorgulaması ve toplumla uyumlu bir yaşam biçimi geliştirmesi gerektiği düşüncesi etrafında şekillenmiştir. Sorular kişisel olsa da verilen yanıtlar daha geniş bir kültürel çerçeveye oturtulmuş ve bireysel meseleler toplumun genel değerleriyle ilişkilendirilmiştir. Dergi, bu köşede okurlarını hem bilgilendirmeyi hem de eğitmeyi amaçlamıştır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1950, ss. 50-51).

Aile Dergisi'nde yer alan kısa öz değerlendirme testleri, sağlık yazıları ve gündelik yaşama dair pratik bilgiler, erken Cumhuriyet döneminde aile yaşamının nasıl şekillendirildiğini gösteren önemli içerikler sunmuştur. Bu yazılar, okuyucunun kendi davranışlarını sorgulamasını ve ideal aile yaşamına uygun bir tutum geliştirmesini amaçlamış, bireysel farkındalığı artırarak yeni kadın ve aile anlayışını gündelik yaşama taşımıştır. Gösterişten uzak durma, ölçülülük, tasarruf ve aile içi sorumluluk gibi değerler öne çıkarılmış, kadınlara "*nasıl giyinileceği*", "*nasıl davranılacağı*" ve "*nasıl konuşulacağı*" gibi günlük incelikler aktarılmıştır. Böylece kadın, hem ahlaki hem estetik ölçütlerle tanımlanan, toplumsal görünümün taşıyıcısı olan ölçülü ve zarif bir figür olarak sunulmuştur *(Aile Dergisi, Yaz 1948, s. 35).*

Aile Dergisi'nin bulmaca ve eğlence sayfaları yalnızca vakit geçirmeye değil, eğitici ve düşündürücü bir işlev de üstlenmiştir. Bu bölümler, çocukların zekâ, dikkat ve problem çözme becerilerini geliştirmiş, yetişkinlerin zihinsel yeteneklerini canlı tutmuş ve aile bireyleri arasında ortak öğrenme deneyimi sağlamıştır. *"Aile İçi Mantık Bulmacaları"* ise çocuklar ve ebeveynlerin birlikte çözmesi için tasarlanmış, hem zihinsel gelişimi desteklemiş hem de iletişim ve iş birliğini artırmıştır (*Aile Dergisi*, Kış 1948, ss. 60-61).

Aile Dergisi, okurun yalnızca pasif bir okuyucu olmasını engellemiş ve farklı bölümleri aracılığıyla kendi davranışlarını ve aile içindeki rolünü sorgulamasını sağlamıştır. Özellikle "*Evlendikten Sonra Değiştiniz mi?*", "*Kıskanmak Huyunuz Var mı*?", "*Hisleriniz Bakımından Olgun musunuz*?", "*Kocanızı Karşılamayı Biliyor musunuz*?" ve "*Evlenmekte Acele mi Ediyorsunuz?*" gibi öz değerlendirme testleri, okurların kendi duygusal ve davranışsal yönlerini fark etmelerini ve geliştirmelerini desteklemiştir. Bu testler aracılığıyla kadın okuyucular, aile içindeki rollerini, eşleriyle ilişkilerindeki değişimleri ve kişisel tutumlarını sorgulatmış, okurun kendini tanımasını ve duygusal farkındalığının artırmasını sağlamıştır (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1948, s. 37).

Buna ek olarak dergi, bilgi ve eğlenceyi bir araya getiren bölümlerle okurun zihinsel ve kültürel gelişimini desteklemiştir. "*Hangisi Doğru?*" başlıklı bölüm daha eğlenceli bir formatta sunulan bilgi ve kültür testlerinden oluşmuştur. Bu bölümde okuyuculara çeşitli bilimsel, kültürel ve genel bilgi soruları yöneltilmiştir Böylece okuyucular, hem kendi bilgi düzeylerini ölçme hem de keyifli vakit geçirme imkânı bulmuşlardır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1949, s. 65).

Derginin eğitici yönü yalnızca kadın okuyucularla sınırlı kalmamıştır. Erkeklere yönelik yazılarda da aile içi sorumluluk, eşitlik, ölçülülük ve sevgi temaları ön plana çıkmıştır. "*İyi Bir Baba Nasıl Olur?*", "*İyi Bir Koca mısınız?*", "*İşinizden Memnun musunuz?*", "*Ailenin Reisi Adil midir?*", "*Niçin İçtiğinizi Hiç Düşündünüz mü?*" ve "*İçkiyi Bırakabilirsiniz*" gibi başlıklarla yayımlanan yazılar, erkek kimliğini modern aile modeline uygun biçimde yeniden tanımlamıştır. Bu yazılarda, erkek, yalnızca ailenin geçimini sağlayan kişi olarak değil, aynı zamanda duygusal dengeyi koruyan ve eş ile çocuklarına anlayışla yaklaşan bir birey olarak konumlandırılmıştır. Böylece dergi, Cumhuriyet'in toplumsal cinsiyet anlayışını iki yönlü bir rehberlik çerçevesinde ele almış, kadınlara ve erkeklere ahlaki olgunluk, empati ve sorumluluk bilinci kazandırmayı amaçlamıştır (*Aile Dergisi*, İlkbahar 1949, s. 65).

Aile Dergisi'nin dikkat çeken bölümlerinden biri olan "*Ailenin Avukatı*" köşesi, okuyucuların gündelik yaşamda karşılaştıkları küçük çaplı hukuki sorunlara sade ve anlaşılır çözümler sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Sayfanın üst kısmında yer alan *"Sorun, Söyleyelim!"* ifadesi ile *"Avukatımız sizin küçük hukuki müşküllerinize cevap vermeye hazırdır"* çağrısı, köşenin okuyucuyla doğrudan iletişim kurmayı hedefleyen öğretici ve güven verici üslubunu yansıtmaktadır. Bu bölümde *"kumaşın güve yemesi hâlinde para iadesi"*, *"vestiyere bırakılan eşyaların kaybolması"* ve *"kiralık evlerde kalorifer borularının patlaması"* gibi gündelik yaşama dair sorular ele alınmış, hukuki açıklamalar soyut yasa dili yerine somut örnekler üzerinden aktarılmıştır (*Aile Dergisi*, 1947).

Örneğin, dergiye bir kadın okurun eşiyle yaşadığı sorunları dile getirerek *"Bu durum boşanmak için sebep olur mu?"* sorusunu yöneltmesi üzerine verilen yanıtta, *"boşanmanın çare olmadığı, çocukların durumu gözetilerek öncelikle sevgi ve anlayış temelinde çözüm aranması gerektiği"* vurgulanmış ve çeşitli çözüm önerileri sunulmuştur (*Aile Dergisi*, 1948). Bu örnek, *Aile Dergisi*'nde hukuki meselelerin yalnızca yasal çerçevede ele alınmadığını, aynı zamanda aile yaşamını düzenleyici ve yönlendirici bir bakış açısıyla değerlendirildiğini göstermektedir. Köşede verilen yanıtlarda aile birliğinin korunması, çocukların durumu ve eşler arası uyum temel ölçütler olarak öne çıkmakta, kadın okurlar ise aile içi sorunların çözümünde sorumluluk alan ve denge kuran bir konumda ele alınmaktadır.

Aile Dergisi, aile ve gündelik yaşama ilişkin önerilerin ötesinde bireyin yaşam anlayışını da yönlendirmiş, başarıyı doğuştan gelen özelliklere ya da tesadüfe değil, bireysel çaba ve sürekliliğe bağlamıştır. "*Başarının 4 Sırrı*" başlıklı yazıda bu yaklaşım, *"Hayatta muvaffak olmak için, insanın*

bazı sırlara vâkıf olması lâzımdır. Bunlar ne doğuştan gelen meziyetlerdir, ne de tesadüflerin bir neticesidir. Muvaffakiyet, çok defa küçük fakat devamlı gayretlerin mahsulüdür." sözleriyle ifade edilmiştir. Yazının devamında başarı, günlük yaşamla ilişkilendirilerek *"Birinci sır, insanın kendine güvenmesidir."* ve *"İkinci sır, zamanını iyi kullanmasını bilmektir."* vurgularıyla somutlaştırılmış, düzenli çalışma, zaman yönetimi ve öz güven, başarılı bireyin temel özellikleri olarak sunulmuştur. Bu yönüyle dergi, okuyucuya yalnızca bilgi değil, gündelik hayatın nasıl düzenlenmesi gerektiğine dair açık ve uygulanabilir bir başarı anlayışı kazandırmıştır (*Aile Dergisi*, Kış 1950, s. 75).

Metinde dikkat çeken unsurlardan biri, başarı anlayışının Batı kaynaklı metinler aracılığıyla aktarılmasıdır. Yazı sonunda yer alan *"Bu yazı Success To-day dergisinden kısaltılmıştır"* ifadesi, içeriğin Amerikan menşeli bir kaynağa dayandığını göstermektedir (*Aile Dergisi*, Kış 1950, s. 75). Bu durum, *Aile Dergisi*'nin başarı ve birey anlayışını Batı merkezli bir çerçeve içinde sunduğunu ortaya koymaktadır. Dergide çizilen birey profili, çalışkan, düzenli ve yaşamını bilinçli biçimde yönlendiren bir kişiye karşılık gelmektedir. Bu yönüyle başarı söylemi, *Aile Dergisi*'nin modern yaşam anlayışını gündelik hayata aktaran temel araçlardan biri olarak değerlendirilebilir.

Aile Dergisi, Türk toplumunun köklü değerlerini yansıtan geleneksel kültüre de özel bir önem vermiştir. Halk oyunları, halk müziği ve sahneleme gelenekleri üzerine hazırlanan yazılarda, bu unsurlar yalnızca folklorik öğeler olarak değil, toplumsal kimliğin ve estetik birikimin temel taşları olarak değerlendirilmiştir. Özellikle halk oyunları ve türkülerdeki çeşitlilik, özgünlük ve estetik değer vurgulanmış, sahnelenmesinde aslına sadık kalınması gerektiği belirtilmiştir. Ankara ve İstanbul konservatuvarlarının çalışmaları örnek gösterilerek, halk türkülerinin çok sesli düzenlemelerle çağdaş sanat anlayışına uygun şekilde yorumlanmasının önemi aktarılmıştır (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1950, ss. 12-13).

Bu kültürel yaklaşımda, el sanatları da aynı duyarlılıkla ele alınmıştır. İşlemecilik, nakış, kumaş süsleme, dantel, örgü ve tekstil gibi el sanatlarının tarihsel kökenleri anlatılmış ve modern yaşamla uyumlu hâle getirilmesi üzerinde durulmuştur. Dergide yayımlanan yazılar, geçmişin değerlerini nostaljik biçimde anmak yerine çağdaş yaşama uyarlamayı amaçlamıştır. Böylece kültürel süreklilik, modernleşme ideolojisiyle birleştirilmiş ve kadın emeği, hem bireysel yaratıcılığı hem de toplumsal sorumluluğu temsil eden bir alan hâline gelmiştir (*Aile Dergisi*, Kış 1948, ss. 16-20).

Bu anlayışın somut bir yansıması olarak da dergide, "*Aile'nin Müsabakası*" adlı bir yarışma düzenlenmiştir. Eski Türk motiflerini ve el sanatlarını modern biçimlerde yeniden üretmeyi amaçlayan yarışmaya Kız Sanat Enstitüleri ve kadın okuyucular yoğun katılım göstermiştir. Yarışma, kadınların yaratıcılıklarını toplumsal düzeyde sergileyebileceği bir alan oluşturmuştur. Ayrıca eski Türk mimarisine dair yazılarda, sivil ve askeri yapıların düzeni, estetik unsurları ve kullanım biçimleri örneklerle tanıtılmıştır (*Aile Dergisi*, Yaz 1947, s. 48).

Bu çerçevede, *Aile Dergisi*'nin Cumhuriyet dönemi kültürel politikalarıyla uyum içinde, geleneksel değerleri modern yaşamın dinamikleriyle birleştiren bir yayın anlayışı geliştirdiği görülmektedir. Dergi, kültürel mirası geçmişe ait bir hatıra olarak değil, çağdaş yaşamın içinde canlı tutulan ve yeniden üretilen bir unsur olarak ele almıştır. Kadın figürü, yalnızca ev içi rollerle tanımlanan bir konumdan çıkarak, kültürel üretimin, estetik duyarlılığın ve toplumsal bilinçlenmenin etkin bir unsuru hâline gelmiştir (*Aile Dergisi*, Kış 1948, ss. 45-48).

Derginin bu kültürel yaklaşımı, Türkiye'nin tarihi ve doğal zenginliklerini görsel belgeler aracılığıyla okuyucuya sunan içeriklerle de kendini göstermiştir. Bu bölümde, özellikle İstanbul'un sembol yapıları olan Süleymaniye Camii, Sultanahmet Camii ve Dolmabahçe Camii gibi tarihi mekânların yanı sıra, Boğaziçi'nin eşsiz manzaraları ve Kadıköy İskelesi, Kapalı Çarşı gibi şehir yaşamını yansıtan görseller yer almaktadır. Bununla birlikte, yurdun farklı bölgelerindeki tarihi yapılar, doğal güzellikler, anıtlar ve geleneksel mimari örnekleri de fotoğraflarla tanıtılmıştır. Böylece Türkiye'nin kültürel mirasları ve coğrafi çeşitlilikleri okuyucuya estetik ve öğretici bir biçimde sunulmuştur. Bu görsel sunum, derginin metin içeriğini desteklerken, okuyucunun Türkiye'nin tarihi, kültürel ve doğal zenginliklerini daha bütünlüklü biçimde kavramasına imkân sağlamıştır. Ayrıca, bu

yaklaşım derginin, kültürel bilinci güçlendiren bir eğitim aracı olarak kullandığını da göstermektedir (*Aile Dergisi*, Sonbahar 1949, ss. 24-28).

Aile Dergisi'nde beyaz eşya ve küçük ev aletleri, kişisel bakım ürünleri, sağlık ve temizlik malzemeleri, bebek mamaları, otomobil, motosiklet ve traktör gibi ulaşım araçları, toplu ulaşım hizmetleri, çeşitli markaların acentaları ve bankacılık gibi farklı alanlara ait reklamlara da yer verilmiştir. Bu reklamlar genellikle derginin, ön kapak içi veya son sayfalarında yayımlanmıştır (*Aile Dergisi*, Kış 1951, ss. 88-96.).

Dolayısıyla, *Aile Dergisi*'nin 1947-1952 yılları arasındaki yayın serüveni, Türkiye'de modernleşme ideolojisinin toplumsal yaşama ve gündelik pratiklere nasıl yansıdığını anlamak açısından önemli bir kaynak niteliğindedir. Derginin her sayısı, yalnızca dönemin aile yapısını değil, aynı zamanda Cumhuriyet'in "*modern, milli ve kültürlü toplum*" idealini de yansıtmıştır. Bu yönüyle *Aile Dergisi*, erken Cumhuriyet dönemi kültürel tarihinin hem tanığı hem de biçimlendirici bir unsuru olarak değerlendirilebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışma, *Aile Dergisi*'nin, 1947-1952 yılları arasında yalnızca erken Cumhuriyet döneminin modern aile anlayışını yansıtan bir yayın olmadığını, aynı zamanda yayımlandığı dönemin siyasal ve toplumsal koşullarına göre kendini yenileyen bir yayın olduğunu göstermektedir. Bulgular, özellikle 1950 sonrası çok partili hayata geçiş sürecinde derginin aile, gündelik yaşam ve bireysel gelişim konularına yaklaşımında belirgin değişiklikler yaşandığını ortaya koymaktadır.

Dergide yer alan edebî, eğitsel ve kültürel içerikler, okurun düşünsel ve duygusal gelişimini destekleyen çok yönlü bir yayın anlayışına işaret etmektedir. Aile ve çocuk eğitimine yönelik yazılar, sağlıklı bir aile yapısının kurulması ve modern bireyin yetiştirilmesi konusunda yol gösterici olmuştur. Kadın ve erkeklere yönelik içeriklerde, toplumsal roller modernleşme süreci içinde yeniden ele alınmış, aile içinde karşılıklı sorumluluk, anlayış ve uyum ön plana çıkarılmıştır. Bu yönüyle *Aile Dergisi*, Cumhuriyet dönemi modernleşme anlayışını gündelik yaşamın içine taşımıştır.

Çeviri yazılar ve özellikle Amerika kaynaklı örnekler, derginin modernleşme anlayışını uluslararası gelişmelerle ilişkilendirdiğini göstermektedir. Ancak bu içerikler, Batılı yaşam biçimlerinin doğrudan aktarımı şeklinde sunulmamış, yerli kültürel değerlerle uyumlu hâle getirilerek okura sunulmuştur. Bu durum, *Aile Dergisi*'nin kültürel aktarımda aracı bir rol üstlendiğini göstermektedir. Halk kültürü, el sanatları ve mimariye ayrılan bölümler ise modernleşme ile kültürel sürekliliğin birlikte ele alındığını ortaya koymaktadır.

Çalışmanın önemli sonuçlarından biri, 1950 yılından sonra derginin dilinde ve içeriklerinde belirgin bir değişim görülmesidir. Bu dönemde, görev ve sorumluluk vurgusu azalırken, aile içi uyum, bireysel gelişim, düzenli yaşam ve kişisel başarı gibi konular daha fazla yer bulmuştur. Derginin daha yol gösterici ve öğretici bir dil kullanmaya başlaması, *Aile Dergisi*'nin yalnızca bir modernleşme aracı olmadığını, aynı zamanda değişen toplumsal beklentilere cevap veren bir rehber olduğunu göstermektedir. Bu değişim, Türkiye'nin tek partili yönetimden çok partili siyasal yapıya geçiş sürecinin aile ve birey anlayışına yansımasıyla doğrudan ilişkilidir.

Sonuç olarak *Aile Dergisi*, erken Cumhuriyet dönemi kültürel tarihinin hem tanığı hem de bu süreci etkileyen yayınlardan biri olarak değerlendirilebilir. Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında aile, toplumsal dönüşümün temel alanlarından biri olarak görülmüş, çocuk eğitimi, ebeveyn sorumluluğu ve aile içi ilişkiler, modern toplumun inşasında önemli unsurlar kabul edilmiştir. Bu anlayış doğrultusunda aile, yalnızca özel yaşamın bir parçası değil, aynı zamanda bireyin topluma kazandırıldığı temel eğitim ortamı olarak ele alınmıştır.

Bu yayın anlayışı, aileyi toplumun temel eğitim alanı olarak gören Mustafa Kemal Atatürk'ün düşünceleriyle de örtüşmektedir. Atatürk'ün "*Ailenin en önemli görevi çocukların terbiyesidir. Ana ve*

babalarının karşılıklı sevgi, saygı ve samimi bağlılık duygularına şahit olan çocuklar için toplum terbiyesinin temeli kurulmuş demektir" (Atatürk, 2010: 437) sözleri, *Aile Dergisi*'nde aile, çocuk eğitimi ve ebeveyn sorumluluğuna verilen önemin düşünsel dayanağını açık biçimde ortaya koymaktadır. İçerik çeşitliliği ve dönemsel değişimlere uyum sağlayan diliyle *Aile Dergisi*, Cumhuriyet dönemi aile, birey ve modern yaşam anlayışını incelemek açısından önemli bir tarihsel kaynak niteliği taşımaktadır.

Bu çerçevede, ileride yapılacak çalışmaların aile merkezli süreli yayınları farklı dönemler ve siyasal koşullar içinde karşılaştırmalı olarak ele alması, modernleşme sürecinin gündelik yaşamdaki etkilerini daha açık biçimde ortaya koyabilir. Ayrıca okur mektupları, görsel malzemeler ve popüler dergiler üzerinden yapılacak incelemeler, aile anlayışının toplumsal karşılığını anlamaya katkı sağlayacaktır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Tek yazarlı bu çalışmada, yazarın katkı oranı %100'dür.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Süreli Yayınlar

Aile Dergisi (1947–1952). C. I-V, S. 1-20.

Tetkik Eserler

Akbaş, O. (2021). Vedat Nedim Tör (1897-1985). https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/detay/142/Vedat_Nedim_T%C3%B6r_(1897-1985) adresinden 14.10.2025 tarihinde ulaşılmıştır.

Akbaş, O. (2021). Vedat Nedim Tör (1897-1985). https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/detay/142/Vedat_Nedim_T%C3%B6r_(1897-1985) adresinden 14.10.2025 tarihinde ulaşılmıştır.

Akgüç, S. (2023). Kazım Taşkent. www.academia.edu/122415216/KAZIM_TA%C5%9EKENT adresinden 14.10.2025 tarihinde ulaşılmıştır.

Atatürk, M. K. (2010). *Medeni bilgiler/ Türk milletinin el kitabı*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları,.

Ersel, H. (2014). *Kâzım Taşkent*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Işık, E. (2021). Erken Cumhuriyet dönemi kadın dergilerinde kadın imajı: Ev Kadın Dergisi örneği. *Folklor/Edebiyat*, 27, 218-228.

Odabaş, S. (2019). Aile Dergisi ve biyopolitika (1947-1952). *FSMIAD*, 13, 403-422.

Sadıkoğlu, Z. Z. (2019). 1920-1960 yılları arasında ABD'de aile sosyolojisi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 215-253.

Taşkent, K. (2023). *Yaşadığım günler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Tör, V. N. (2023). *Yıllar böyle geçti*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Törenek, G. (2007). Rado, Şevket (1913-1988). *TDV İslam Ansiklopedisi*, 34, 390-391.

Varlık, B. (2020). *1940'ların dergileri*. C. I, İstanbul: Sosyal Tarih Yayınları.

Yener, M. (2016). *Aile Dergisi'nin edebi metinler bakımından incelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Bursa.

Yıldırım, T. (2025). Tör ve Rado'nun Aile-Ev dergisi. *Yeditepe Fatih Kültür Sanat Yaşam Dergisi*, 16, 5-8.

Extended Abstract

Introduction

After the establishment of the Republic of Turkey in 1923, publishing became one of the main tools of modernization, education, and cultural transformation. In contrast to the Ottoman period, when literary journals and newspapers addressed mostly intellectuals, the republican press aimed to reach a wider public and to build a modern and educated society. In this context, *Aile Magazine*, published by Yapı ve Kredi Bankası between 1947 and 1952, stands out as an example of cultural publishing that combined education, art, and social awareness.

The purpose of this study is to examine *Aile Magazine* as a medium reflecting and supporting the modernization ideals of the early Republican period. The research focuses on how the magazine contributed to shaping a modern Turkish family identity, spreading cultural and aesthetic values, and strengthening civic awareness through accessible content. Sub-problems of the study include determining the magazine's editorial and ideological framework, analyzing its literary and visual content, assessing its educational and social roles, and evaluating its function in combining traditional values with modern lifestyles.

By analyzing the magazine's diverse sections such as literature, art, health, psychology, and family life, the study aims to show how *Aile Magazine* acted as both a cultural guide and a tool of moral and aesthetic education during the mid-twentieth century. The study also positions the magazine within the general process of post-war modernization and the formation of an urban middle class, emphasizing its role in supporting a literate and culturally confident society.

The purpose of this study is to examine *Aile Dergisi* as a medium reflecting and supporting the modernization ideals of the early Republican period. The research focuses on how the magazine contributed to shaping a modern Turkish family identity, spreading cultural and aesthetic values, and strengthening civic awareness through accessible content. Sub-problems of the study include determining the magazine's editorial and ideological framework, analyzing its literary and visual content, assessing its educational and social roles, and evaluating its function in combining traditional values with modern lifestyles.

By analyzing the magazine's diverse sections such as literature, art, health, psychology and family life, the study aims to show how *Aile Dergisi* acted as both a cultural guide and a tool of moral and aesthetic education during the mid-twentieth century. The study also positions the magazine within the general process of post-war modernization and the formation of an urban middle class, emphasizing its role in supporting a literate and culturally confident society.

Method

This study employs qualitative document analysis using descriptive and interpretive approaches. The research sample consists of the first twenty issues of *Aile Magazine*, published between 1947 and 1952, which were examined to identify thematic and stylistic patterns. The research model is based on cultural and historical analysis supported by content and discourse analysis.

Data were obtained through a systematic review of complete magazine issues, focusing on editorials, literary texts, visual materials, and overall design. Archival research, issue indexing, and comparative analysis with contemporary periodicals were used as data collection methods. The materials were analyzed under key themes such as family, education, gender roles, childhood, art, and health, and interpreted within the context of the Republic's modernization process.

The study relies solely on publicly accessible historical sources and does not involve human participants, therefore, ethical approval was not required. Comparative references to magazines such

as *Yücel*, *Ulus*, and *Kültür Dünyası* were included to contextualize *Aile Magazine* within post-war Turkish cultural publishing.

Findings

The findings indicate that *Aile Magazine* played a significant role in shaping the moral, aesthetic, and cultural outlook of Turkish society in the late 1940s and early 1950s. The magazine combined literary, educational, and entertaining content, addressing all members of the family through articles on literature, art, health, psychology, science, fashion, and child development.

The editorial approach emphasized a balanced and cultured family life, highlighting values such as unity, refinement, and modernity. Literary contributions by prominent Turkish writers and translations from Western authors enhanced the magazine's artistic quality and introduced global perspectives. Sections on women and children reflected Republican ideals of education, gender equality, and scientific parenting, while health and culture pages promoted practical knowledge and aesthetic appreciation.

Overall, *Aile Magazine* functioned not only as a reflection of its period but also as a guiding model for the ideal modern Turkish family.

Conclusion, Discussion and Recommendations

This study shows that *Aile Magazine*, published between 1947 and 1952, was not only a reflection of the Republican ideal of the modern family but also a publication shaped by changing social and political conditions. After 1950, with the transition to multi-party political life, the magazine's approach to family, daily life, and individual development became more flexible and inclusive.

The magazine's literary and educational content supported intellectual and emotional development while offering practical guidance on family and child education. Articles addressed both women and men and emphasized shared responsibility within the family. In this way, *Aile Magazine* helped carry Republican family ideals into everyday life.

Translated texts, particularly from the United States, indicate an interest in international discussions on modern living. At the same time, these ideas were adapted to local cultural values. Content on folk culture and traditional practices shows an effort to combine modernization with cultural continuity.

An important finding of this study is the shift after 1950 from a more duty-focused discourse toward themes such as family harmony, personal development, and orderly daily life. This change suggests that the magazine functioned as a cultural guide responding to new social expectations.

Within this framework, *Aile Magazine* reflects the Republican view of the family as the foundation of social education. This perspective is closely aligned with the ideas of Mustafa Kemal Atatürk, who emphasized the decisive role of family and education in shaping society. As Atatürk stated, *"The future of a nation depends on the education its children receive."*

In conclusion, *Aile Magazine* can be regarded as both a witness to and an active participant in the cultural life of the early Republican period. Future studies comparing similar family magazines from different political periods may further clarify how family ideals and everyday life were shaped in modern Turkey.

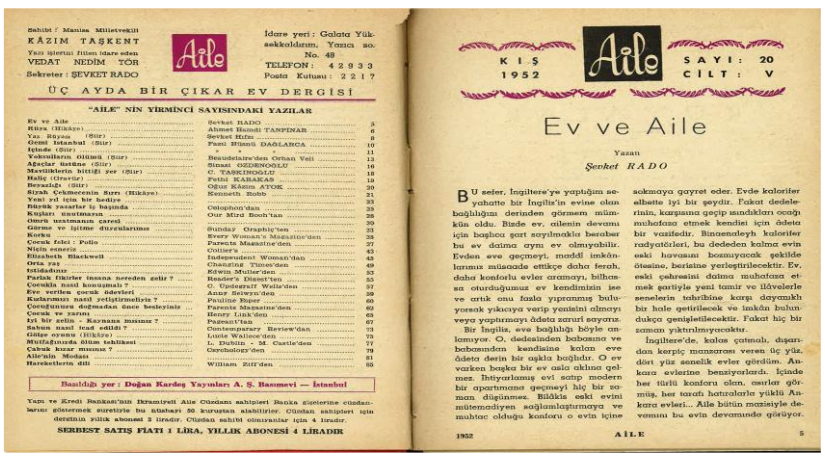
Ekler

Ek 1. İlkbahar 1947 tarihli Aile Dergisi

Ek 2. İlkbahar 1949 tarihli Aile Dergisi

Ek 3. Kış 1952 tarihli Aile Dergisi